

KINNITATUD

Siseministri 14.02.2023

käskkirjaga nr1-3/30

„Piiirihalduse ja viisapoliitika rahastu meetme nr 2.2 "IKT-süsteemide ja rakenduste loomise ning kasutamise kaudu ühise viisapoliitika toetamine" toetuse andmise tingimused“

LISA 1

Seletuskiri

I Sissejuhatus

TATi tegevuste tulemusena täidab Eesti Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) otsekohalduva viisaeeskirja, viisainfosüsteemi määruuse muudatuste ning viisaregistri põhimääruusest tulenevate nõuete täitmist. Toetuse andmise tingimuste käskkirja (edaspidi *TAT*) alusel toetatavad tegevused panustavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruuse (EL) 2021/1148¹ (edaspidi *BMVI määruus*) artikli 3 punktis 1 sätestatud poliitikaeesmärgi täitmisesse „Tagada tugev ja tõhus Euroopa integreeritud piiirihaldus välispiiiridel, aidates seeläbi tagada liidus kõrgetasemelise sisejulgeoleku, samal ajal kaitses inimeste vaba liikumist liidu piires, ning järgides täielikult asjaomast liidu *acquis*'d ning liidu ja liikmesriikide rahvusvahelisi kohustusi, mis tulenevad rahvusvahelistest lepingutest, mille osalised nad on“ ning BMVI määruuse artikli 3 punktis 2 b) toodud erieesmärgi „Toetada ühist viisapoliitikat, et tagada ühtlustatud lähenemisviis viisade väljastamisele ja hõlbustada õiguspärasest reisimist, aidates samal ajal ennetada rände- ja julgeolekuriske.“. Tegevusi toetatakse ajavahemikus 01.01.2023–31.12.2029. TATi tegevuste elluviijaks on Politsei- ja Piiirivalveamet (edaspidi *PPA*). Tegevuste eelarve on 850 000 eurot (koos käibemaksuga), millest BMVI toetus on 75% ja riiklik kaasfinantseering 25%. Omafinantseeringu kohustus puudub.

TATi eelnõu väljatöötamiseks loodi siseministri käskkirjaga töörühm, kuhu kuulusid teenistujad Siseministeeriumi (edaspidi *SiM*) erinevatest struktuuriüksustest ning PPA ja SMITi esindajad. Eelnõu on koostanud Siseministeeriumi välisvahendite osakonna nõunik Aivi Kuivonen (tel 612 5179, aivi.kuivonen@siseministeerium.ee) koostöös kaasatud partneritega. Käskkirja juriidilise ekspertiiisi on teinud Siseministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Liisa Olesk (tel 612 5073, liisa.olesk@siseministeerium.ee).

Toetatavad tegevused on osaliselt seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruuse tähenduses ning selle kohta on koostatud täpsem mõjuanalüüs seletuskirja IV osas.

II Käskkirja sisu

BMVI kasutamisel on aluseks „Piiirihalduse ja viisapoliitika rahastu rakenduskava perioodiks 2021–2027“ (edaspidi *rakenduskava*), mis on koostatud, arvestades BMVI määruuse nõudeid, ning mille on kinnitanud nii Vabariigi Valitsus kui Euroopa Komisjon.

Rakenduskava viiakse ellu „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse“ (edaspidi *ÜSS2021_2027*)² § 1 lõike 1 punkti 5 alusel. ÜSS2021_2027 § 48 kohaselt on SiM korraldusasutus (edaspidi *KA*), kes täidab

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määruus (EL) 2021/1148, millega luuakse Integreeritud Piiirihalduse Fondi osana piiirihalduse ja viisapoliitika rahastu. – [ELT L 251, 15.7.2021, lk 48–93](#).

² [ÜSS2021_2027](#)

ÜSS2021_2027 ja selle alusel kehtestatud rakendusaktide mõistes ka rakendusasutuse (edaspidi *RA*) ja rakendusüksuse (edaspidi *RÜ*) rolli. ÜSS2021_2027 § 10 lõike 2 kohaselt ja kooskõlas lõikega 4 võib SiM rakenduskavas ja rahastamiskavas märgitud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks koostada meetme rakendamiseks TATi ning määrata selle elluviija(d).

TAT sisaldab tegevuste seost riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“³ sihtide ja arengukava eesmärkidega, projektide eesmärgid, kirjeldust, eelarvet, sihtrühma ning rakendamise tingimusi.

TATis on 13 punkti:

1. punkt „Reguleerimisala ja seosed Eesti riigi eesmärkidega“;
2. punkt „Toetatavad projektid“;
3. punkt „Rügiabi“;
4. punkt „Eelarve ja tulemused“;
5. punkt „Korraldusasutus, rakendusasutus ja rakendusüksus“;
6. punkt „Kulude abikõlblikkus“;
7. punkt „Toetuse maksmise tingimused ja kord“;
8. punkt „Elluviija õigused ja kohustused“;
9. punkt „Aruandlus“;
10. punkt „TATi muutmine“;
11. punkt „Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord“;
12. punkt „Vaiete lahendamine“;
13. punkt „Rakendussätted“.

Punkt 1 „Reguleerimisala ja seosed Eesti riigi eesmärkidega“

Punktis 1 sätestatakse meetme nimetus, TATi eesmärgid ja seosed riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ sihtidega ja valdkondliku arengudokumendiga „Siseturvalisuse arengukava 2020–2030“⁴. Samuti on TATi eesmärgid seotud ka muude dokumentidega nagu „PPA 2030“ ning Siseministeeriumi valitsemisala info- ja kommunikatsioonitehnoloogia strateegia“, millest viimane arvestab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi väljatöötatud digiühiskonna arengukava „Eesti digiühiskond 2030“⁵ põhimõtteid.

TAT vajalikkuse põhjendus

ELi viisapoliitika muudab ELi reisimise lihtsamaks ning maandab julgeolekuriske ja ELi suunduva ebaseadusliku rändega seotud riske. Sisepiirideta alal on vaja ELi sisenevaid isikuid tõhusalt kontrollida, et tuvastada igaüks, kes võib kujutada endast julgeolekuriski. Selleks, et tagada selliste isikute tuvastamine, peab otsustajatel olema ELi kodanike kaitsmiseks õigel ajal õige teave. Samal ajal peab viisa taotlemine olema kiire, kõigile ligipääsetav ja kliendisõbralik ning turvameetmed peavad vastama andmekaitse- ja teabele ja olema kooskõlas põhiõiguste hartaga.

TATi projektid on ellu kutsunud eesmärgiga tagada viisade väljastamisel ühetaoline menetlus, hõlbustada seaduslikku reisimist ning aidata hoida ära rände- ja julgeolekuriske. Viisataotluste menetlemist ja viisade väljastamist reguleerivad ELi otsekohalduvad õigusaktid.

Et saada ELi viisaga reisijate kohta piisavalt julgeolekuteavet, tuleb viisaregistrit ajakohastada. Eesti ühines Viisainfosüsteemiga (edaspidi *VIS*) 2011. aastal ja võttis süsteemi kasutusele kõigis

---

³ „Eesti 2035“

⁴ „Siseturvalisuse arengukava 2020–2030“

⁵ „Eesti digiühiskond 2030“

välisesindustes, kus viisad välja antakse. Aja jooksul on võetud kasutusele ka *VIS Mail*, *VIS Mail 2* ja *VISA Code Plus* ning arendatud edasi viisade konsultatsiooni infosüsteemi.

Viisaregistri arendamiseks on siiani kasutatud riigieelarve, Euroopa Regionaalfondi ja Sisejulgeolekufondi vahendeid. Uuendatud süsteem peab olema täielikult koostalitlusvõimeline teiste ELi infosüsteemidega. Järgmise põlvkonna VISi ja selle liideste loomine teiste ELi suuremahuliste IT-süsteemidega on BMVI rakenduskava viisapoliitika erieesmärgi prioriteet. Eesti ettepaneku alusel algatas Euroopa Komisjon ülemineku digitaalsele viisamenetlusele. 2019. aastal koostati analüüsiaruanne ja kutsuti kokku digitaliseerimise töörühm. Pärast ELi ülese taotluskeskkonna loomist (eelduslikult 2026), saavad liikmesriigid oma viisaregistrid sellega liidestada.

Eestis vastutavad ELi viisapoliitika rakendamise eest PPA ja Välisministeerium.

Punkt 2 „Toetatavad projektid“

Punkt 2 viitab ÜSS2021_2027 § 2 punkti 7 mõistes Riigikogu kinnitatud riigi pikaajalise arengustrateegia strateegiliste sihtide ja aluspõhimõtete täitmisele. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060⁶ (edaspidi *ELi ühissätete määrus*) artiklis 9 on sätestatud horisontaalsed põhimõtted, mida tuleb tegevuste elluviimisel arvestada. Tegevuste elluviimisel austatakse põhiõiguseid, sealhulgas andmekaitse, sooline võrdõiguslikkus, mittediskrimineerimine, rahvusvaheline kaitse ning haavatavate isikute, sealhulgas laste ja puuetega isikute erivajadused, arvestades sealjuures riigipiiri kaitsmisega seotud turvalisuse tagamise meetmeid. TATI koostamisel on arvestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja puuetega inimeste õiguste konventsioonis sätestatuga. Digiviisa ja e-rakendused on ligipäätavad nelja peamise erivajadusega (liikumis-, nägemis-, kuulmis- ja intellektipuu) inimestele. VISi kasutamisel tagavad kõik pädevad asutused, et nad ei diskrimineeri taotlejaid ja viisaomanikke soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel ning austavad täiel määral taotleja või viisaomaniku inimväärikust ja puutumatus.

Järgitakse ELi ühissätete määruse artiklis 9 toodud „ei kahjusta oluliselt“ (edaspidi *DNSH*) põhimõtet. DNSH hindamiskriteeriumid tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852⁷ artiklist 17. Sellele lisaks tuleb arvesse võtta ka ELi jätkusuutliku arenduse ja Pariisi kliimapakti eesmärgid. Projektide rakendamisel järgitakse asjakohaseid keskkonnavalaseid õigusakte ja keskkonnahoidlike hangete põhimõtteid. Üritusi viiakse ellu keskkonnasäästlikult.

TATI tegevused viiakse ellu riigiasutuste tavapärase tegevuse raames, mille puhul ei ole ette näha olulist keskkonnamõju järgmistele ELi keskkonnanäesmärkidele:

- kliimamuutuste leevendamine;
- kliimamuutustega kohanemine;
- vee- ja mereressursside säästev kasutamine ja kaitse;
- ringmajandus;
- reostuse vältimine ja kontroll;

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid – [ELT L 231, 30.6.2021, lk 159–706](#).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/852, 18. juuni 2020, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 – [ELT L 198, 22.6.2020, lk 13–43](#).

- bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemise kaitse ning taastamine.

Lähtuvalt Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*)⁸ § 41 lõike 1 punktist 7 kehtestatakse asjakohasel juhul nõuded, mille kohaselt ei tekitata määruse (EL) 2020/852 artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 sätestatud keskkonnamärgile. 25.04.2022. a kinnitatud Hendrikson & Ko läbiviidud rakenduskva keskkonnamõju eelhinnangu aruandes⁹ jõudsid sõltumatud eksperdid järeldusele, et rakenduskava tegevused ei tekita potentsiaalselt olulist kahju keskkonnamärgidele ning seega täiendavate nõuete kehtestamiseks vajadus puudub.

Erinevalt ELi ühtekuuluvuspoliitikast, mis on osa ELi majanduse juhtimise raamistikust ning kuulub seega vahetult ELi majandus-, eelarve-, töö- ja sotsiaalpoliitika koordineerimise tsükli ehk Euroopa poolaasta protsessi, ei ole BMVI loodud ELi ühtekuuluvuspoliitika eesmärkide täitmiseks vaid adresseerib ELi piirihalduse ja viisapoliitika eesmärgi.

TATi sihtrühm on Eesti avalikkus, kelle turvalisuse tagamise viisavaldkonna IT-arendustega panustatakse, ning mõju on üleriigiline. Laiemas plaanis saavad projektidest kasu kõik viisataotlejad. BMVI määramises sätestatud toetuse kohaldamisalast tulenevalt, ei lahendata toetusega regionaalse arengu juurprobleeme vaid üksnes aidatakse kaasa riigi pikaajalises arengustrateegias kinnitatud strateegiliste sihtide ja aluspõhimõtete saavutamisele.

Punktis 2.3 kirjeldatakse projekte TATi eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks. Iga projekti juures näidatakse tegevuse eesmärk ja sisu, abikõlblikkuse periood, elluviija ning kitsam sihtrühm. Esialgse plaani kohaselt TATi projektides partnereid ÜSS2021_2027 § 2 lõike 5 mõistes ei ole, kuna kulud tekivad vaid elluviijal. Küll aga võib mõne projekti puhul tegevusi ellu viia ka teine pädev asutus, nt on Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus (edaspidi *SMIT*) põhimääruse kohaselt vastutav valdkonna IKT-lahenduste ja -süsteemide hankimise, arendamise ja haldamise ning IKT-teenuste osutamise ja nende toimepidevuse tagamise eest. Seetõttu osaleb SMIT mõnes TATi projektis hankijana, kuid maksjaks jääb elluviija, mistõttu SMITil kulusid ei teki.

Abikõlblikkuse periood näitab, millal võib tegevustega alustada ning mis ajaks peavad olema tegevused lõpetatud. Abikõlblikud on kulud, mis on tekkinud projekti abikõlblikkuse perioodi jooksul.

Punkt 3 „Riigiabi“

Sätestatakse, et TATi raames eraldatav toetus ei ole riigiabi ega vähese tähtsusega abi.

TATi eesmärk ühise viisapoliitika toetamine, et tagada ühtlustatud lähenemisviis viisade väljastamisele ja hõlbustada õiguspärast reisimist, aidates samal ajal ennetada rände- ja julgeolekuriske. Riigiabi reguleerivad ELi õigusaktid ning riigisisel tasandil konkurentsiseaduse riigiabi peatükk (6. ptk). Vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikele 1 on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kui võrd see kahjustab liikmesriikide vahelist kaubandust. Seega on esimeseks oluliseks komponendiks enne nelja riigiabi kriteeriumi hindamist teha selgeks, kas abi saaja on ettevõtja. Euroopa Kohtu praktikast

⁸ [Ühendmäärus](#)

⁹ [„BMVI rakenduskava keskkonna mõju eelhinnangu aruanne“](#)

tulenevalt tuleb riigiabi kontekstis lugeda ettevõtjaks kõiki üksusi, mis tegelevad järjekindlalt majandustegevusega; seda siiski vaid eeldusel, et isik pakub vastutasu eest mingit kaupa või teenust, mida vähemalt potentsiaalselt võiks turumajanduse tingimustes pakkuda ka konkurendid.

Toetatavad tegevused on seotud avaliku võimu teostamisega, toetust ei anta majandustegevuse toetamiseks ning punktis 2 nimetatud projektide elluviija on valitud selline riigi valitsemisala asutus, kes saab olla ainuvõimalik tegevuste elluviija. Politsei ja piirivalve seaduse kohaselt on migratsiooni valdkonna asjade ning piirihalduse korraldamine PPA ülesanne ja seetõttu saab nimetatud asutus olla ainuvõimalik elluviija. Kuna SMIT on põhimääruse kohaselt vastutav valdkonna IKT-lahenduste ja -süsteemide hankimise, arendamise ja haldamise ning IKT-teenuste osutamise ja nende toimepidevuse tagamise eest, on võimalik PPAI TATi projektide elluviimine delegeerida SMITile. SMIT ja PPA on kokku leppinud, et TATi projektide elluviijaks jääb PPA, kuid hankeid korraldab SMIT.

Võib möönda, et kaudseteks abi saajateks on ka teatud ettevõtjad, kellelt elluviija või selleks volitatud esindaja tooteid ja teenuseid tellivad. Oluline on siinkohal, et sellistel puhkudel on teenuseosutajad leitud hankemenetlusega, mille tulemusena pakub abi saaja vastu teenust turuhinnaga ning ta ei saavuta sellega eelist. Seega ei ole tegemist riigiabiga.

Punkt 4 „Eelarve ja tulemused“

Punktis 4.1 on toodud TATi kogueelarve ning BMVI ja riikliku kaasfinantseeringu määr. Omafinantseeringut elluviijalt ei nõuta. Projektide eelarve, seal hulgas lubatud kaudsete kulude määr on toodud eraldi tabelis punktis 4.3. Lisaks on tabelis esitatud projektide väljundnäitajad ning seatud sihttasemed aastateks 2024 ja 2029 ja tulemusnäitajate sihttasemed aastaks 2029. Samuti on esitatud näitajate sisu ning teave näitajate saavutamistaseme tõendite kogumise kohta. Projekti eelarve ja sihttasemed on seatud sisendi alusel, mille PPA ja SMIT esitasid BMVI rakenduskava koostamiseks 2020. aastal. Sisendi aluseks on eelnevad turu-uuringud ning varem ellu viidud projektid. Majanduslik keskkond on küll oluliselt muutunud seoses COVID-19 puhangu ning sõjaga Ukrainas, kuid Euroopa Komisjoni kinnitatud näitajaid ei ole võimalik rakenduskavas vähendada. Juhul, kui sihttasest ei saavutata, peab elluviija seda põhjendama hilisemas aruandluses.

TAT panustab järgmistesse BMVI määruse ühistesse näitajatesse:

Väljundnäitajad:

- „BMVI O.2.1 Viisade menetlemise digitaliseerimist toetavate projektide arv.“
- „BMVI O.1.11 Välja töötatud/hoodatud/ajakohastatud suuremahuliste IT-süsteemide arv“
- „BMVI O.1.11.1 Välja töötatud/hoodatud/ajakohastatud suuremahuliste IT-süsteemide arv, millest omakorda välja töötatud suuremahuliste IT-süsteemide arv.“

Tulemusnäitajad:

- „BMVI R.2.10 Digitaalselt esitatud viisataotluste arv“;
- „BMVI R.2.8 Väljaspool Schengeni ala asuvate uute/ajakohastatud konsulaatide arv!;
- „BMVI R.2.8.1 Väljaspool Schengeni ala asuvate uute/ajakohastatud konsulaatide arv, millest omakorda nende konsulaatide arv, mida on ajakohastatud, et muuta need viisataotlejate jaoks kliendisõbralikumaks“.

Punkt 5 „Korraldusasutus, rakendusasutus ja rakendusüksus“

Punktis 5 on vastavalt ÜSS2021_2027 §-le 48 toodud, et TATi KA, RA ja RÜ ülesandeid täidab SiM ning neid ülesandeid ei delegerita teistele asutustele.

Punkt 6 „Kulude abikõlblikkus“

Abikõlblike kulude, sh mitteabikõlblike kulude kindlaks määramisel tuleb lähtuda ühendmäärusest. TATis sätestatakse abikõlblikud kulud. Kulu taha sulgudesse märgitud loetelu on näitlik. Elluviijal on kohustus tõendada TATis nimetamata kulu vajalikkust ning seotust tegevusega, kui projekti kontrollijad seda nõuavad.

Tegevuste elluviimisega kaasnevad personalikulud, mis on abikõlblikud vastavalt ühendmääruse §-le 16. Projekti juhtimise ning tegevuste läbiviimisesse kaasatud ekspertidega seotud personalikulu on otsene kulu. Selleks, et järgida projektide üldist valikukriteeriumi „projekti kuluefekttiivsus“, on käskkirjas sätestatud, et projekti juhtimisega seotud kulu võib moodustada kuni 10% projekti eelarvest. Kui projekti heaks töötav isik täidab projektis või asutuses mitmeid ülesandeid, peab projekti töö kohta täitma tööajatabelit või sätestama projekti vastava ametikoha ülesannete täitmiseks töötatud proportsiooni ametisse määramise käskkirjas või muus sellekohases dokumendis. Näiteks, kui projektijuhil on projektis lisaks ka analüütiku ülesanded ja selle eest soovitakse töötasu, peab eraldi ülesanded ja osakaal palgast olema sätestatud ametisse nimetamise käskkirjas või muus dokumendis.

Punkt 6.3 sätestab minimaalse aja, kui kaua peab soetusi ja süsteeme sihtotstarbeliselt kasutama. Nõue on vajalik sätestada selleks, et elluviijad mõtleksid oma vajadused ja selle täitmiseks võetavad tegevused läbi. Minimaalse sihtotstarbelise kasutusaja sätestamisel võttis KA aluseks perioodil 2007–2013 Välispiirifondile ning perioodil 2014–2020 Sisejulgeolekufondi piiride ja viisade instrumendile kehtinud nõuded.

Punkt 6.4 kohaselt on TATi projektides lubatud kaudsed kulud. Vastavalt ühendmääruse § 17 punktile 8 on kaudsed kulud abikõlblikud ainult ühtse määra alusel. Ühtse määra rakendamisel ei tule tõendada ega esitada SiMile kaudsete kulude kuldokumente, kulude tasumist tõendavaid dokumente ega kulu aluseks olevaid arvestusmeetodikaid. Seetõttu ei kontrollita ka kaudsete kulude aluseks olevaid kulusid kohapealse kontrolli ega projektauditi käigus. Samuti ei tule osalise tööajaga administreeriva personali üle pidada arvestust ega raamatupidamisarvestuses eristada ühtse määra alusel hüvitatud kaudseid kulusid. Kaudsed kulud moodustavad kuni 7% tegevuse otsestest kuludest. Täpne kaudne kulu iga tegevuse kohta on sätestatud TATi punkti 4.3 tabelis. Kaudsete kulude protsent jääb samaks kogu tegevuse ajal, v.a juhul kui muudetakse TATi. Kui kontrolli või auditi tulemusel kuulutatakse otsene kulu osaliselt või täielikult abikõlbmatuks, väheneb proportsionaalselt ka kaudne kulu. Oluline on silmas pidada, et kaudset kulu saab kasutada alles siis, kui otsene kulu on tehtud vastavalt ühendmääruse § 28 lõikele 3. E-toetuste keskkond lisab maksetaotluse esitamisel kaudse kulu kindlaksmääratud protsendi alusel automaatselt.

Punkt 7 „Toetuse maksmise tingimused ja kord“

Makse saamiseks esitatavate dokumentide kord on sätestatud ühendmääruse § 24 ning makse menetlemine kirjeldatud ühendmääruse § 25. Toetuse väljamaksmine toimub ühendmääruse § 27 lõike 1 punkti 1 alusel, v.a kaudsete kulude hüvitamine. Toetust makstakse tegelike kulude alusel, mis tähendab, et kulude maksmine toimub siis, kui töö tulemus on kätte saadud ja kulu on täies ulatuses makstud. Ettemakseid (sh sõlmitud lepingute raames ette nähtud ettemakseid) toetusest ei hüvitata. Kaudsed kulud hüvitatakse ühtse määra alusel.

Elluviija peab esitama maksetaotlusi vähemalt kord kuue kuu jooksul, kuid maksimaalselt üks kord kvartalis. Kui kuue kuu jooksul makseid ei tehta, siis null-reaga maksetaotlust esitada ei tule. Kuna riigiasutused saavad kulude tasumiseks enne toetuse saamist käibevahendeid riigieelarve seaduse alusel, on nende taastamiseks vaja võimalikult kiiresti esitada SiMi makseid, et abikõlblikud kulud saaks omakorda lisada Euroopa Komisjonile esitatavasse maksetaotlusse.

Punkt 8 „Elluviija õigused ja kohustused“

Lisaks TATis sätestatud kohalduvad elluviijale kõik ühendmääruse §-des 10–11 toetuse saajale sätestatud kohustused. Muu hulgas tuleb erilist tähelepanu pöörata riigihangete seaduse järgimisele, seal hulgas tuleb järgida asutuse riigihangete korda. Avalikustamisel tuleb lähtuda ÜSS2021_2027 alusel kehtestatud Vabariigi Valituse 12. mai 2022. a määrusest nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“¹⁰ ning kasutada sama määruse lisas 2 toodud logo. Kui projekti maksumus on üle 100 000 euro, tuleb investeringu või seadme asukohta püstitada tahvel kohe pärast investeringuga seotud toimingu või ostetud seadme paigaldamisega alustamist. Tahvel peab vastama avalikustamise määruse § 6 toodud nõuetele. Kooskõlas ELi ühissätete määruse artikli 50 punktiga ei pea tahvlit püstitama, kui ELi või riikliku õiguse kohaselt ei ole selline avaldamine lubatud julgeoleku, avaliku korra, kriminaaluurimiste või isikuandmete kaitsega seotud põhjustel kooskõlas määrusega (EL) 2016/679¹¹. Kui projekti maksumus on üle kümne miljoni euro, on elluviija kohustatud korraldama teavitustõrjutuse eesmärgiga informeerida avalikkust toetuse saamisest, kaasates ürituse läbiviimise SiMi, kes kaasab Euroopa Komisjoni. Teavitustegevustes tuleks muuhulgas tõsta esile ELi põhiväärtusi ja jälgida, et teavitustekstid ja pildid ei sisaldaks soostereotüüpe ja eelarvamusi ning rääkida ka horisontaalsete põhimõtete rakendamisest ja saadavast kasust.

SiM sisestab projektid struktuuritoetuste registrisse. Selleks peab elluviija lisaks TATis sisalduvale informatsioonile esitama ametlikult 15. tööpäeva jooksul pärast TATi kinnitamist iga projekti kohta projekti kirjelduse ja eelarve jagunemise aastate kaupa eelarveridade (alategevuste) vahel. Kui tegevuste eluviimise käigus tekib vajadus jaotist muuta, esitab elluviija SiMi taotluse. Et elluviija mõtleks oma tegevused korralikult läbi ja oleks võimalikul väike halduskoormus, on projekti eelarvejaotust lubatud muuta maksimaalselt kaks korda aastas – 15. jaanuar ja/või 15. juuni). Punktis 8.3.1.2 on toodud olukorrad, mil ametlikku muudatust taotlema ei pea.

Kuna BMVI toetus planeeritakse riigieelarve ja riigieelarve strateegia koostamise käigus, peab SiM selle kasutamise kavandamiseks esitama riigieelarve strateegia protsessis kassapõhise maksete prognoosi. Maksete prognoosi koostamiseks peab projekti elluviija TATi kinnitamisest alates andma sisendi iga projekti elluviimise aasta 15. jaanuariks ja 15. juuniks.

Üritustest teavitamine 14 kalendripäeva enne selle toimumist on vajalik selleks, et SiM saaks vajadusel läbi viia kohapealseid kontrollid.

Punkt 9 „Aruandlus“

Punktis sätestatakse vahearuanete ja lõpparuande esitamise kohustus ja tähtsajad ning aruannetes puuduste esinemise korral nende menetlemise kord. Korrapäraselt esitatud aruanded

---

¹⁰ [Avalikustamise määrus](#)

¹¹ [Euroopa parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. a määrus \(EL\) 2016/679, füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta \(isikuandmete kaitse üldmäärus\) - ELT L 119 4.5.2016, lk 1.](#)

aitavad jälgida TATi projektide edenemist ja tulemuste täitmist ning võimaldavad vajaduse korral tähelepanu juhtida vajakajäämistele, samuti teha tegevuste elluviimises õigeaegseid muudatusi.

Punkt 10 „TATi muutmine“

Punktis sätestatakse TATi muutmise kord. Muudatusvajadused peavad olema motiveeritud ja aitama kaasa TATi edukale elluviimisele. Sagedamini kui üks kord kuue kuu jooksul ei ole TATi muutmine mõistlik, arvestades muutmisprotsessi ajamahukust ning sellega kaasnevat halduskoormust. TATid peavad põhinema põhjalikel analüüsidel ja planeerimisel, välistades sagedaste paranduste vajaduse. Samuti peavad vajalikud muudatused olema põhjendatud ja läbi kaalutud. SiMil on õigus TATi muuta, kui selgub, et see on vajalik TATi edukaks elluviimiseks või TATi elluviijal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata. Kui TATi rakendamisel tekib eelarveliste vahendite jääk, võib SiM vähendada TATi eelarvet tingimuseel, et see ei takista TATi eesmärkide täitmist. Vastav säte on vajalik olukorras, kui on näha, et TATi projektide elluviimiseks kulub oluliselt vähem vahendeid, kui oli esialgu planeeritud.

Punkt 11 „Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord“

Viidatakse finantskorrektsiooni otsuste ja tagasimaksete tegemise reeglistikule.

Punkt 12 „Vaiete lahendamine“

Nimetatakse SiMi otsuse või toiminguga vaide menetleja.

Punkt 13 „Rakendussätted“

TAT jõustub tagasiulatuvalt alates 01.01.2023.

III Käskkirja vastavus Euroopa Liidu õigusaktidele

Käskkiri on vastavuses Euroopa Liidu õigusega. Käskkirja koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

- 1) ELi ühissätete määrus;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL, Euratom) nr 2018/1046, 18. juuli 2018, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012¹²;
- 3) BMVI määrus;
- 4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmeriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus)¹³;
- 5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 810/2009 (millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri)¹⁴.

---

¹² [ELi finantsmäärus](#)

¹³ [VIS määrus](#)

¹⁴ [Viisaeeskiri](#)

IV TATi mõju

TAT avaldab positiivset mõju Eesti elanikkonna turvatundele ning seaduskuulekate inimeste piiriületuse lihtsamaks muutmisele. TATi raames elluviidavad projektid on kõik suunatud ELi ühetaolise viisapoliitika rakendamisele ja seeläbi turvalisuse tagamisele. TATi projektide tulemusena täidab Eesti otsekohalduva ELi viisaeeskirja, Viisainfosüsteemi määruse muudatuste ning viisaregistri põhimäärusest tulenevate nõuete täitmist.

Andmekaitsealane mõjuhindang

Haldusmenetluse käigus töötleb haldusorgan isikuandmeid oma ülesannete täitmiseks. Avalik ülesanne tekib ÜSS2021_2027 § 10 lõike 2 kohaselt kinnitatud toetuse andmise tingimuste käskkirja alusel. Seetõttu kohalduvad kõik asjakohased muud avalikku õigust puudutavad sätted nimetatud asutustele. Nii vastutab iga protsessis osaleja andmetöötlamise nõuete eest vastavalt isikuandmete kaitset reguleerivatele õigusaktidele (isikuandmete kaitse üldmäärus, isikuandmete kaitse seadus ja valdkondlikud eriseadused). Samuti peab olema tagatud andmete kaitse ja turvalisus.

V TATi kooskõla rakenduskava seirekomisjonis kinnitatud BMVI üldiste valikukriteeriumitega

1. TATi mõju erieesmärgi saavutamisele

TATi panust erieesmärgi väljund- ja tulemusnäitajatesse on kirjeldatud seletuskirja punktis 3. Schengeni viisa taotlemine on tõhus ja turvaline. Heausksete reisijate piiriületus on sujuv ning turvariskid ja ELi suunduva ebaseadusliku rändega seotud riskid on maandatud. Digiviisa ja e-rakendused on ligipääsetavad erivajadustega inimestele. VISi kasutamisel tagavad kõik pädevad asutused, et nad ei diskrimineeri taotlejaid ja viisaomanikke soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel ning austavad täiel määral taotleja või viisaomaniku inimväärikust ja puutumatus.

2. TAT põhjendus

TAT tegevused aitavad kaasa BMVI määruse artikli 3 punktis 2 b) toodud erieesmärgi saavutamisele. TATi eesmärgi ja vajalikkuse ning eesmärgi saavutamiseks tehtavate tegevuste kirjeldus on esitatud seletuskirja I ja II peatükis.

3. Kuluefektiivus

Planeeritud eelarve kujunemist on kirjeldatud eelarve seletuskirja punktides 4 ja 6.

4. Elluviija suutlikkus projekti ellu viia

TATi elluviija on PPA, kelle põhiülesanded, sh TATi eesmärkidega kooskõlas olev rändepoliitika rakendamine on nimetatud Politsei- ja piirivalveseaduses.

5. TATi mõju Eesti pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtidega on selgitatud eelnõu punktis 1.

TAT mõjutab:

Regionaalareng jah ei

TATi projektid ei panusta otseselt regionaalarengusse. Küll aga suurendab riikliku viisaregistri uuendamine tihedamat infovahetust ning aitab seeläbi hoida kogu Eesit elanikkonna turvatunnet. Viisataotlejad saavad, olenemata asukohast, kasu kiirest ja ajasäästlikkust viisamenetlusest (üle maailma on kasutusel sama register, keskne peakasutaja asub PPA-s), mis tagab neile seadusliku viibimisaluse oma reisieesmärgi teostamiseks, kaasneb positiivne riigi

kuvand. Ettevõtted saavad realiseerida oma huvisid läbi võõrtöötajate töövõtmise, mh kaasneb riigile majanduslik kasutegur. Järelevalvet teostavad ametnikud ja asutused (KAPO, PPA, VLA, ELi liikmesriikide välisministeeriumid, piirivalveasutused ja konsulaadid) saavad asjakohaseid andmeid järelevalve teostamiseks (migratsiooni järelevalve, kriminaaluurijad, viisade kooskõlastajad, konsulid, rahvusvahelise kaitse menetlejad).

Keskkonnahoid ja kliima jah ei

BMVI rakenduskava kohta viis OÜ Hendrikson & Ko läbi keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindamise, mille tulemusel jõuti järeldusele, et BMVI tegevuste elluviimisega ei kaasne otsest positiivset muutust ega ka negatiivset mõju keskkonnamõju ja kliima eesmärgile.

Samas on PPA liitunud Rohetiigri Akadeemia¹⁵ programmiga, mistõttu on põhjendatud eeldus, et oma tegevuste läbiviimisel lähtub PPA keskkonnamõju põhimõtetest, ning propageerib ja rakendab tehnoloogia soetamisel ning kasutamisel rohelist mõtteviisi¹⁶.

Infoühiskond jah ei

Viisavaldkonna IT-süsteemide arendamisega täidab Eesti kohustust rakendada VIS määrust. Lisaks on ELi õigusaktidega kirjeldatud hulk kohustusi, mida ühtse viisaruumi hoidmiseks ja teiste ELi suuremahuliste IT-süsteemidega koostalitlusvõime saavutamiseks tagama peame. Ees on ootamas mitmed Euroopa ülesed kesksüsteemidega liidestamised (nt Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem (EES), Euroopa reisinfo ja -lubade süsteem (ETIAS), koostalitlusvõime ja VIS määruse muudatusel kesksesse VISi edastatavate andmete muutumise vajadus). Samuti on pidevalt vaja registreerida sisse viia riigisiseste õigusaktide muutmisest tulenevaid muudatusi.

Viisaregister 2.0 II etapi realiseerimise käigus saavutame andmebaasi tarkvara vahetusega efektiivsema (täiendavad liidesed) ja ajasäästlikuma (eesmärgiks vähendada andmete sisestamise/parandamisele kuluvat aega) viisamenetluse ning vabaneme vananenud tehnoloogilistest lahendustest, et edaspidine arendustegevus (nt regulatsioonide muudatustest tingitud arendusvajadused) ja registri hallatavus oleks efektiivsem ning tagatud oleks parem teenuse kvaliteet ning suureneks kasutajamugavus. Peale projekti realiseerumist on arendustegevused lihtsamini realiseeritavad ning seeläbi hoiab kokku ka arendustele kuluvat ajalist ja finantsilist mõõdet.

Kõigi osapoolte rahulolu suureneb, kuna pakutakse nutikat, turvalist IT-lahendust ja andmekvaliteeti siseturvalisuse tagamiseks.

Riigivalitsemine jah ei

TAT toetab tõhusa ja tervikliku riigivalitsemise edendamise eesmärki. Projektide elluviijaks saab TATi projektide spetsiifilisuse tõttu olla vaid riigiasutus. Kohustuslike IT-arenduste teostamiseks kasutatav BMVI raha kergendab riigieelarve koormat ja selle võrra on võimalik teha teisi riigile olulisi investeeringuid.

Kas TATid viivad osaliselt või täielikult ellu sotsiaalpartnerid või vabatahtlused?

jah ei

Kas TAT üheks eesmärgiks on naiste jätkusuutliku osaluse ja edu tagamine tööhõives?

jah ei

¹⁵ <https://rohetuiger.ee/akadeemia/>

¹⁶ <https://rohetuiger.ee/pilootprogramm/politsi-ja-piirivalveamet/>

Kas TAT on suunatud riigi, piirkonna või kohaliku tasandi haldus- ja ametiasutustele või avalike teenuste osutamisele? jah ei

TATi projektid on suunatud õigustatud ligipääsu omavatele isikutele, asutustele ja ettevõtetele, kes vajavad toimingute läbiviimiseks asjakohaseid, kvaliteetseid ja täielikke andmeid viisamenetluses kogutavate andmete kohta. Viisataotlejad saavad kasu kiirest ja ajasäästlikust viisamenetlusest (üle maailma on kasutusel sama register, keskne peakasutaja asub PPAs), mis tagab neile seadusliku viibimisaluse oma reisieesmärgi teostamiseks, kaasneb positiivne riigi kuvand. Ettevõtted saavad realiseerida oma huvisid läbi võõrtöajõu töölevõtmise, mh kaasneb riigile majanduslik kasutegur. Järelevalvet teostavad ametnikud ja asutused (KAPO, PPA, VLA, ELi liikmesriikide välisministeeriumid, piirivalveasutused ja konsulaadid) saavad asjakohaseid andmeid järelevalve teostamiseks (migratsioonijärelevalve, kriminaaluurijad, viisade koostajad, konsulid, rahvusvahelise kaitse menetlejad). Lisaks viisamenetlusasutused, kes on peamine sihtrühm viisamenetluse läbiviimisel. Registrit kasutavate osapoolte arv on ca 1000 ametnikku/konsulit. ELi vahel liigub kokkulepitud andmevahetus.

Võrdsed võimalused

Sooline võrdsus (kas TAT lõpptulemus mõjutab meeste ja naiste olukorda ühiskonnas)

jah ei

TAT sisaldab tegevusi, mis panustavad otseselt soolise võrdõiguslikkuse edendamisse

jah ei

TAT panustab soolise võrdõiguslikkuse edendamisse läbi sooküsimuste lõimimise TAT ettevalmistamisse, rakendamisse ja seiresse

jah ei

Võrdne kohtlemine

jah ei

TATi ettevalmistamisel ja elluviimisel rakendatakse abinõusid mis tagavad, et inimese vanuse, soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu ei diskrimineeritaks ühtegi TATi sihtrühma liiget. Näiteks on vanemaealiste hulgas palju neid, kellel puuduvad digioskused ja võimalus esitada viisataotlus e-keskkonnas. Võrdse kohtlemise tagamiseks säilitatakse neile võimalus vajadusel esitada taotlus konsulaadis või viisataotluskeskuses. Projektide tulemusel on IT-süsteemid/rakendused viidud kooskõlla ELi Põhiõiguste Hartaga ja nende kaudu viisataotluste menetlemisel lähtutakse inimõigustest. VISi kasutamisel tagavad kõik pädevad asutused, et nad ei diskrimineeri taotlejaid ja viisaomanikke vanuse, soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu ning austavad täiel määral taotleja või viisaomaniku inimväärikust ja puutumatus.

VI TAT kooskõlastamine

Käskkirii kooskõlastati eelnõude infosüsteemis (EIS). Rahandusministeerium ja Sotsiaalministeerium kooskõlastasid vaikimisi ning Välisministeerium ja Keskkonnaministeerium märkusteta.